Höyük, Kasım/November 2026, Sayı/Issue: 18; 93-114

TÜRK TARİH KURUMU

HÖYÜK

DOI: 10.37879/hoyuk.2026.2.93
https://hoyuk.gov.tr
https://dergipark.org.tr/tr/pub/hoyuk

Başvuru tarihi/Submitted: 21.08.2023
Kabul tarihi/Accepted: 31.05.2024

Araştırma Makalesi/Research Article

Syedra Antik Kenti 2020 Çalışmaları Büyük Hamam Frigidarium Bölümünde Ele Geçen Geç Roma D Seramikleri

Samet Şenalp* – Hatice Ergürer**

Özet

Syedra Antik Kenti, Pamphylia ve Kilikya bölgeleri arasındaki stratejik konumu sayesinde Doğu Akdeniz ticaret ve kültür ağı içerisinde önemli bir role sahiptir. Bu çalışma, 2020 yılı kazı sezonunda Syedra Büyük Hamamı'nın *frigidarium* bölümünde ele geçen bir grup Geç Roma D (Kıbrıs) seramiğini tipolojik ve kronolojik açıdan değerlendirmektedir. İncelemeye konu olan 20 adet seramik buluntu, J. W. Hayes'in *Late Roman Pottery* adlı yayınındaki tipoloji sınıflandırması esas alınarak analiz edilmiş ve altı farklı form (Form 2, 5, 7, 8, 9 ve 11) tespit edilmiştir. Çoğunluğunu Form 2 ve Form 11 gruplarının oluşturduğu bu seramikler, Doğu Akdeniz'deki benzer örnekleriyle karşılaştırılmış ve malzeme grubu MS 5. yüzyıl ile MS 7. yüzyıl arasına tarihlendirilmiştir. Çalışma, Syedra'nın Geç Antik Çağ'daki seramik tüketimi ve Akdeniz aşırı ticari ilişkilerine dair yeni veriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Syedra, Roma Hamamı, Frigidarium, Geç Roma D, Seramik.

Late Roman D Ceramics Recovered from the Frigidarium of the Great Bath during the 2020 Excavations at Syedra

Abstract

The ancient city of Syedra played a significant role within the Eastern Mediterranean commercial and cultural network, owing to its strategic location on the border between the regions of Pamphylia and Cilicia. This study presents a typological and chronological evaluation of an assemblage of Late Roman D (Cypriot) fine ware recovered in 2020 from the frigidarium of the Great Bath at Syedra. The analyzed material comprises 20 ceramic items, classified according to the typological framework established in J. W. Hayes's *Late Roman Pottery*. Through this analysis, six distinct types were identified: Hayes Forms 2, 5, 7, 8, 9, and 11, with Forms 2 and 11 constituting the primary groups. Based on comparative analyses with parallel specimens across the Eastern Mediterranean, the assemblage is dated between the 5th and 7th centuries AD. Consequently, this study provides valuable insights into the ceramic consumption patterns and maritime trade connections of Syedra during Late Antiquity.

Keywords: Syedra, Great Bath, Frigidarium, Late Roman D, Ceramic.

* Uzm. Arkeolog Syedra Antik Kenti Alanya/ANTALYA senalp_777@hotmail.com
https://orcid.org/0009-0005-1282-9195

** Doç. Dr. Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Turizm Fakültesi Turizm Rehberliği Bölümü Alanya/ANTALYA
https://ror.org/01zxaph45 hatice.ergurer@alanya.edu.tr https://orcid.org/0000-0002-2005-321X

Bu makale Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisans (CC BY-NC) ile lisanslanmıştır. / This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC).

Atıf/Citation: Şenalp, Samet – Ergürer, Hatice, "Syedra Antik Kenti 2020 Çalışmaları Büyük Hamam Frigidarium Bölümünde Ele Geçen Geç Roma D Seramikleri", *Höyük* 18, 2026, 93-114.

Giriş

Syedra Antik Kenti'nin Coğrafyası ve Tarihi

Syedra Antik Kenti, Alanya'nın 20 km doğusunda yüksek bir tepenin denize inen güney etekleri üzerine kurulmuş olup kuzeybatı eteğinde Kargıcak Köyü, doğusunda Seki Köyü, güneyinde de Sedre çayı yer almaktadır[1]. Asar Tepe olarak da bilinen kent, Alanya düzlüğünün güneydoğu sınırını oluşturur. Kent, 350-400 metreyi geçen yüksekliği ile Gazipaşa (Selinus/Traianopolis) kıyısından Alanya'ya (Korakesion), doğuda Sedre Çayı'nın döküldüğü yerden Alanya düzlüğü ve Mahmutlar'a (Nauloi) kadar uzanan geniş bir görüş sahasına sahiptir[2].

Kentin Antik Çağ'da farklı bölgelere dâhil edildiği bilinmekle birlikte, mimari ve yerleşim dokusu açısından doğusunda yer alan Iotape, Selinus, Antiochia ad Cragum ve Anemurium gibi kıyı kentleriyle yakın bir benzerlik taşıdığı görülmektedir[3]. Bu nedenle Syedra, araştırmacılar tarafından ağırlıklı olarak Dağlık Kilikya (*Cilicia Tracheia*) bölgesi kapsamında değerlendirilmektedir[4]. Stratejik konumu sayesinde kentin Kıbrıs, Doğu Akdeniz, Kuzey Afrika gibi bölgelerle yoğun ticari temaslar kurduğu da belirtilmektedir[5].

Figür 1. Syedra Antik Kenti konumu (Syedra Kazı Arşivi)

Syedra limanı açıklarında Tunç Çağı'na tarihlenebilecek erken dönem verilerinin varlığına rağmen Syedra ve çevresindeki yerleşimlerin Helenistik Dönem öncesine ait tarihsel süreçleri henüz yeterince aydınlatılamamıştır[6]. Bununla birlikte, MÖ 2. yüzyılın sonlarında bölgede Seleukoslar'ın gücünü iyice kaybetmesi ve Roma'nın otoritesini tam anlamıyla sağlayamaması sonucu Dağlık Kilikya'da korsan faaliyetlerinin yoğunlaştığı bilinmektedir[7]. Syedra'nın da MÖ 1. yüzyıl başlarında korsan faaliyetlerinden olumsuz etkilendiği, söz konusu tehdidin ise MÖ 67 yılında Pompeius Magnus tarafından ortadan kaldırıldığı kabul edilmektedir[8]. Roma'da

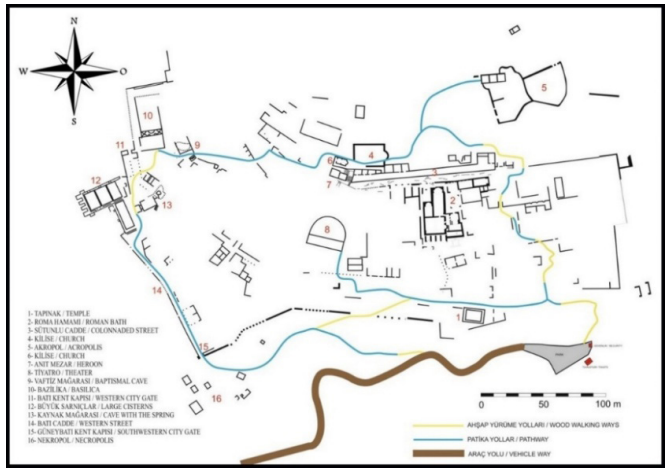
1 Hüber 1993, 27.
2 Hüber 1993, 27.
3 Can 2016, 1.
4 Güzel 2018, 31.
5 Can 2017, 38.
6 Can 2016, 1.
7 Ergürer – Ergürer 2023, 43
8 Hüber 1993, 41.

yaşanan iç karışıklıkların ardından, Anadolu'nun güney kesimlerinde hâkim olan huzur ve barış döneminden Syedra'da etkilenmiş ve ilk kez kent adına İmparator Tiberius (MS 14-37) Dönemi'nde *Syedreion* lejantlı sikkeler basılmıştır[9]. İmparator Gallienus Dönemi'ne (MS 253-268) kadar da sikke basmaya devam edilmiştir[10]. Kentin en parlak evresini ise MS 2-4. yüzyıl aralığında yaşadığı bilinmektedir. Nitekim mimari kalıntılar yanı sıra bu dönemlere ait epigrafik bulgular da bu durumu doğrulamaktadır[11].

Figür 2. Syedra Antik Kenti hava fotoğrafı (Syedra Kazı Arşivi)

Bizans Dönemi'nde önemli bir piskoposluk merkezi konumuna yükselen kentteki kesintisiz yerleşimin 13. ve 14. yüzyıllara kadar sürdüğü tespit edilmiştir[12]. Bununla birlikte Syedra'da daha önceleri MÖ 7. yüzyıla kadar gittiği düşünülen[13] erken dönem yerleşim katmanlarının son dönemde yürütülen çalışmalar sonucunda MÖ 9. yüzyıl ortalarına kadar indiği anlaşılmaktadır[14].

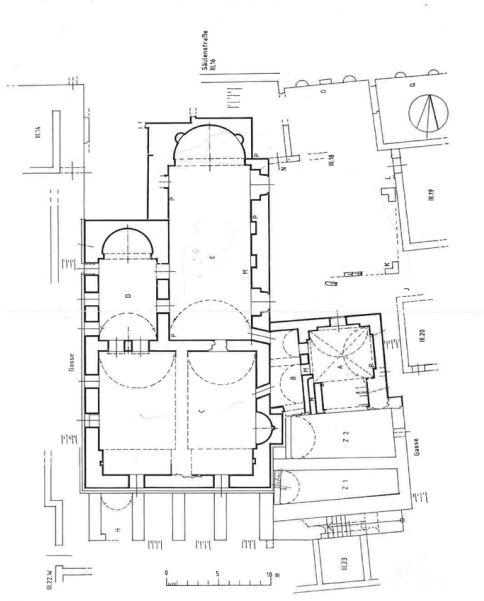
Figür 3. Syedra Antik Kenti planı (Syedra Kazı Arşivi)

9 Güzel 2018, 86-136.
10 Can 2016, 2.
11 Can 2016, 2.
12 Karamut 1997, 50.
13 Karamut 1997, 53-54.
14 Ergürer 2024, 53-57.

Syedra Kentiyle İlgili Yapılan Araştırmalar

Syedra Kenti'ne yönelik ilk araştırmalar 19. yüzyıl sonlarında gerçekleşen bilimsel gezi ve araştırmalara dayanmaktadır. 1891-1892 yıllarında R. Heberdey ve A. Wilhelm'in gerçekleştirdiği geziler, kent ve çevresiyle ilgili ilk bilimsel inceleme olarak kabul edilmektedir[15].1914 yılında ise J. Keil ve A. Wilhelm kenti ziyaret etmiştir[16]. G. Bean ve T. Mitford 1960'lı yıllarda kentte epigrafik incelemelerde bulunmuştur[17]. Yine bu yıllarda G. Hüber, kent mimarisini tespit etmek amacıyla çeşitli araştırmalar gerçekleştirmiştir. Araştırmacı, 1990-2000 yılları arasında kentin mimari çizimlerini yaparak Syedra Antik Kenti yapılarını bilim dünyasına tanıtmıştır[18]. F. Tülek tarafından 2005-2011 yıllarında Syedra mozaikleri üzerine bir çalışma yayımlanmıştır[19]. 2013 yılında Demirtaş yayımlanan doktora tezinde Syedra sikkelerine yer vermiştir[20].

Syedra'da Alanya Müzesi tarafından 1994 yılında başlatılan temizlik ve çevre düzenleme çalışmaları 1999 yılına kadar devam etmiştir[21]. Bu süreçte yürütülen çalışmalarda tapınak, sütunlu cadde, akropol kilisesi, kaynak mağarası ve liman alanı gibi kilit yapılarda kazılar gerçekleştirilmiştir. 2015 yılında Birol Can başkanlığında başlatılan arkeolojik yüzey araştırması projesi ise mevcut kalıntılar ışığında kentin yayılım alanını belirlemeyi, topografik planını çıkarmayı ve yerleşim modelini ortaya koymayı hedeflemiştir. 2019 yılında Alanya Müzesi Müdürlüğü başkanlığında ve H. Ertuğ Ergürer'in bilimsel danışmanlığında başlayan kazı çalışmaları, 2020 yılından itibaren Ergürer başkanlığında günümüze kadar sürdürülmektedir.

Figür 4. Syedra Antik Kenti Büyük Hamam planı (Hüber 1993).

15 Heberdey – Wilhelm 1896, 141-147.
16 Heberday – Wilhelm 1896, 146-147.
17 Bean – Mitford 1962, 191-194; Bean – Mitford 1965.
18 Hüber 1993, 52-53.
19 Tülek 2005, 369-374; Tülek 2011, 639-645.
20 Demirtaş 2013, 99-103.
21 Can 2017, 39.

Geç Roma D Kıbrıs Seramikleri Geç Roma D seramiklerinin isimlendirilmesine yönelik ilk çalışma Waagé tarafından 1948 yılında yapılmış ve araştırmacı bu grubu "Late Roman D" olarak nitelendirilmiştir[22]. Ardından Hayes 1972 yılına ait *Late Roman Pottery* adlı eserinde seramiğin üretim merkezinin henüz tam olarak bilinmediğini, ancak örneklerinin en çok Kıbrıs'ta belgelendiğini belirterek grubun, "Kıbrıs Kırmızı Astarlı Seramikleri" (*Cypriot Red Slip Ware*) olarak adlandırılmasını önermiştir[23]. Bu araştırmalar ardından 2007 yılında H. Meyza, söz konusu seramikler üzerine kapsamlı bir çalışma gerçekleştirmiştir. Meyza, Hayes tarafından belirlenen form gruplarına yeni formlar eklemiş ve Hayes'in kronolojisi ile karşılaştırmalar yapmıştır[24]. 2011 yılında ise Geç Roma D seramikleri üzerine bir diğer çalışma Poblome ve Fırat tarafından gerçekleştirilmiştir[25].

Kıbrıs Geç Roma D seramiklerinin üretim yeri hakkında ne yazık ki net bir bilgiye sahip değiliz. Fakat bu seramikler üzerine yapılan bir takım kimyasal analiz sonuçları üretimin Kıbrıs merkezli olduğuna işaret etmektedir[26]. Anadolu'da ise Geç Roma D seramiklerine ait benzer formların Anemurium (Anamur), Hierapolis (Denizli) ve Perge'de (Antalya) üretildiği düşünülmektedir[27]. Kapların yayılım alanlarına bakıldığında Akdeniz kıyı şeridinden Batı Anadolu'ya kadar uzandığı görülebilmektedir[28]. Hayes'in yaptığı tipolojik sınıflandırmaya göre bu gruba ait seramiklerinin genellikle derin olmayan tabak ve kaselerden oluştuğu anlaşılmaktadır[29]. Bunun yanı sıra Hayes form 7, 11 ve 12'nin ise daha derin ve büyük formlardan oluştuğu bilinmektedir. Bu formların farklı varyasyonları Perge[30], Anemurium[31] ve Tarsus[32] yerleşimlerinden bilinmektedir.

Geç Roma D seramikleri hamur yapısı bakımından pürüzsüz ve ince taneli bir yapıya sahiptir[33]. Yüzeyde beliren kireç tanecikleri belirgin şekilde ayırt edilebilmektedir[34]. Kilin rengi pişirme derecesine bağlı olarak sarımsı renkten turuncuya, kahverengi ve kırmızıdan koyu kahverengiye, pembemsi ya da kestane tonlarına kadar değişiklik göstermektedir[35]. Astar rengi ise devetüyü/bej (10YR 8/3) ile kırmızının farklı tonlarında (10R 4/4, 5/4, 5/6, 6/8) karşımıza çıkar. Bu seramiklerin yapım tekniğine bakıldığında genellikle kalın cidarlı olup, birbirine paralel fırça izleri oldukça çoktur ve çömlekçi çarkında yapılmışlardır[36]. Rulet bezemeler seramiğin üzerinde şeritler halinde neredeyse seramiğin tamamını kaplayacak şekildedir[37]. Kapların ağız

22 Waage 1948, 52.
23 Hayes 1972, 371.
24 Meyza 2007, 43.
25 Ergürer 2012, 189.
26 Poblome – Fırat 2011, 51.
27 Ergürer 2012, 189.
28 Hayes 1972, 461.
29 Hayes 1972, 372-374.
30 Fırat 1999, 38.
31 Williams 1989, 27-38.
32 Adıbelli 2006, 123.
33 Fırat 1999, 36.
34 Hayes 1972, 371.
35 Aydın 2019, 121.
36 Fırat 1999, 37.
37 Fırat 1999, 37.

kenarları genellikle yivlidir[38]. Süsleme unsuru olarak baskı yöntemiyle yapılmış bitkisel ve haç motifleri tercih edilmiştir[39]. Söz konusu seramikler MS 4. yüzyıl ile MS 7. yüzyıl arasına tarihlendirilmektedir[40].

Syedra Antik Kenti Geç Roma D Seramikleri

Bu çalışma kapsamında, 2020 yılı Büyük Hamam *frigidarium* bölümü kazılarında ele geçen 20 adet Geç Roma D seramiği incelenmiştir[41]. Hayes'in yaptığı tipolojik sınıflandırmaya göre Syedra Geç Roma D seramiklerinin 6 farklı tipi ve alt tipleri tespit edilmiştir. Bunlardan ilkini Hayes Form 2 oluşturmaktadır.

Figür 5. Syedra Antik Kenti Büyük Hamam *frigidarium* bölümü (Syedra Kazı Arşivi)

Hayes Form 2

Syedra Antik Kenti'nde bu forma ait 6 adet seramik ele geçmiştir (Kat. No. 1-6). Bu formda dudak kısmı dışa açılmış ve dudak üzeri iki veya daha fazla yivle dekore edilmiştir. Dışa açılan gövde yumuşak bir kavis yaparak halka kaideye bağlanmaktadır. Kabın gövdesi her zaman rulet bezeme ile bezenmiştir. Bazı örneklerin *tondo*sunda yivlerle çevrili damga bezeme görülebilmektedir. Bu form grubu Hayes'in Afrika Form 84'ünü taklit etmektedir[42]. Ağız çapları 10,5 cm ile 25 cm arasında değişmektedir. Katkı maddeleri genellikle mika, kum ve kireçten oluşmaktadır. Kat. No. 1 ve 3'te yalnızca mika ile kum katkısı bulunurken Kat. No. 2'de ise yoğun kireç katkısı gözlemlenmiştir. Hamur renkleri açık kırmızı tonlarındayken (10 R 6/8, 2.5 YR 6/8), astar renkleri kırmızı renktedir (10 R 5/6, 10 R 5/8). Bu form grubunun benzer

38 Aydın 2019, 121.

39 Hayes 1972, fig. 84.

40 Hayes 1972, 371.

41 2019 yılı Syedra Büyük Hamam *frigidarium* kazı çalışmalarında ele geçen Geç Roma D seramiğinin bir grubu 2020 yılında G. Senem Özden Gerçeker tarafından değerlendirilmiştir.

42 Hayes 1972, 373.

örnekleri Syedra[43] dışında Perge[44] (Antalya) , Kelenderis (Mersin)[45], Anemurium[46], Abu Mena[47] (İskenderiye) ve Nea Paphos[48] (Kıbrıs) yerleşimlerinde görülmektedir. Alanda bulunan diğer seramikler MS 5-7. yüzyıllar arasına tarihlenmektedir. Bu tarih aralığı içinde formun genel kronolojisi dikkate alınarak MS 5. yüzyıl başlarından MS 6. yüzyıl üçüncü çeyreğine kadar üretildiği düşünülmektedir[49].

Hayes Form 5

Bu form grubuna ait bir adet seramik ele geçmiştir (Kat. No. 7). Hayes bu formu sığ, kavisli, düz tabanlı, üçgen kalınlaştırılmış ağız kenarlı ve dekore edilmemiş küçük kâse olarak tanımlamaktadır[50]. Genellikle, birkaç parçanın üzerinde kabaca yapılmış dalgalı çizgi süslemeler vardır[51]. Ağız çapı 15 cm'dir. Katkı maddeleri kireç, mika ve kumdan oluşmaktadır. Hamur ve astar rengi kırmızı tonlardadır (10 R 5/8, 10 R 4/8). Bahsi geçen formun paralel örnekleri Xanthos[52] (Antalya) yerleşiminde görülmektedir. Syedra'da ele geçen diğer formlara baktığımızda MS 5-7. yüzyıl aralığında olduğunu görmekteyiz bu tarih aralığı içerisinde formun 6. yüzyıl ortalarında üretildiği düşünülmektedir[53].

Hayes Form 7

Kentte Hayes Form 7'ye ait iki adet seramik ele geçmiştir (Kat. No. 8-9). Genellikle çanak formlu olup; üçgen ağızlı ve dudak kısmında bir veya üç adet yiv bulunmaktadır[54]. Ağız kenarında ve boyunda kazıma tekniği ile yapılmış dalgalı motifler görülmektedir[55]. Ağızdan gövdeye geçişte, kaba yapışık bir şekilde eklenmiş yatay kulpludur[56]. Genellikle gövdeye keskin ve kavisli bir geçiş olup, yüksek ayaklı ve kalın cidara sahiptir[57]. Kavis yapılan kısımda genellikle dalga motifine rastlanılmaktadır[58]. Gövde kısmında rulet bezeme görülebilmektedir[59]. Hayes, Form 7'nin Form 10'un öncüsü olabileceğini belirtmektedir[60]. Bu seramiklerin ağız çapları 40 cm ile 45 cm arasında değişmektedir. Katkı maddeleri genellikle mika, kum ve kireçten oluşmaktadır. Kat. No. 8'de yoğun kireç katkısı, Kat. No. 9'da ise yoğun mika katkısı gözlemlenmiştir. Hamur renkleri açık kırmızı (2.5 YR 6/8), astar renkleri ise yine kırmızının tonlarındadır (10 R 4/6,

43 Gerçeker 2020, 109.
44 Fırat 1999, 41, 43.
45 Tekocak 2006, 124; Tekocak 2007, 18; Tekocak 2009, 135.
46 Williams 1989, fig. 11/160.
47 Meyza 2007, 51.
48 Meyza 2007, 51.
49 Gerçeker 2020, 109.
50 Hayes 1972, 377.
51 Hayes 1972, 377.
52 Hayes 1972, 377.
53 Hayes 1972, 377.
54 Fırat 1999, 49.
55 Gerçeker 2020, 109.
56 Meyza 2007, 58.
57 Fırat 1999, 49.
58 Fırat 1999, 49.
59 Gerçeker 2020, 109.
60 Hayes 1972, 379.

2.5 YR 6/8). Bu forma benzer örnekler ise Perge[61](Antalya), Abu Mena[62] (İskenderiye), Nea Paphos[63] (Kıbrıs) ve Kelenderis (Mersin)[64] yerleşimlerinde görülmektedir. Çalışma alanında ele geçen seramiklerin 5- 7. yüzyıllar arasında olduğunu görmekteyiz bu formun ise MS 6. yüzyılın ikinci yarısından MS 7. yüzyılın başlarına kadar üretildiği düşünülmektedir[65].

Hayes Form 8

Syedra'da bu forma ait dört adet seramik ele geçmiştir (Kat. No. 10-13). Geniş, aşağı dönük sivrilen ağız kenarlı, üstte içbükey olukları olan kâse formundadır[66]. Düz ya da dış bükey profilli gövde, aşağı doğru daralarak halka dibe bağlanır ve gövdede rulet bezeme yer alabilir[67]. Ağız çapları 10 cm ile 29 cm arasında değişmektedir. Katkı maddeleri genel olarak kireç, kum, mika ve taşçıktan oluşmaktadır. Kat. No. 10 ve 12'de mika ve kireç katkısı, Kat. No. 11 ve 13'te ise mika, kum ve taşçık katkısı gözlemlenmiştir. Hamur renkleri açık kırmızı (2.5 YR 6/8, 2.5 YR 7/8), astar renkleri ise kırmızı tonlardadır (10 R 5/6, 2.5 YR 5/6). Bu formun benzerleri Syedra[68] (Alanya), Kelenderis[69] (Mersin), Anemurium[70] (Mersin), Xanthos[71] (Antalya) ve Olba[72] (Mersin) yerleşimlerinde görülmektedir. Syedra'da ele geçen formların MS 5-7. yüzyıl arasına tarihlendiğini görmekteyiz. Bu formun da MS 6. yüzyılda üretildiği düşünülmektedir[73].

Hayes Form 9

Çalışma alanında bu forma ait üç adet seramik ele geçmiştir. Bunlar Hayes'in Form 9a tipine benzemektedir (Kat. No. 14-16). Bu form, geniş kaideye sahip olup dışa dönük duvarlı ve kalınlaştırılmış ağız kenarlı dışbükey tabak formudur[74]. Kapların kalın üçgenimsi ağız kısmı form 9'un en belirgin özelliğidir[75]. Çoğunlukla rulet bezeme kısa ve hafif yapılmış olup, iki sıra halinde uygulanmıştır[76]. Bu formun bazı örneklerinde motifler ağız kenarında görülmektedir[77]. Bu form Hayes'in tipolojisine göre 3 tipte incelenmiştir. A tipi, bu formun erken dönemi olup, ağız kısmının dışında yivler bulunmamaktadır. Kaidesinde yalnızca küçük bir çıkıntı vardır. Diğer yandan B tipi, A tipine göre daha derin ve ağız kısmında yivler yoktur. Kaide düz tabandan küçük bir yivle ayrılmaktadır[78]. Son tipi oluşturan C ise B tipine çok benzemekle birlikte ağız

61 Fırat 1999, 49.
62 Hayes 1972, 379.
63 Meyza 2007, 58; Hayes 1991, fig. LXXII/11-16.
64 Tekocak 2007, 18; Tekocak 2009, 135.
65 Hayes 1972, 379.
66 Hayes 1972, 379.
67 Gerçeker 2020, 110.
68 Gerçeker 2020, 110.
69 Tekocak 2006, 63-64; Tekocak 2007, 18-19; Tekocak 2009, 135.
70 Williams 1989, 34.
71 Hayes 1972, 379.
72 Aydın 2019, 124.
73 Hayes 1972, 379.
74 Hayes 1972, 380.
75 Ergürer 2012, 190.
76 Hayes 1972, 380.
77 Hayes 1972, 380.
78 Ergürer 2012, 190.

dışında yer alan iki yiv ile B'den ayrılmaktadır. Bu seramiklerin ağız çapları 23 cm ile 26 cm arasında değişmektedir. Katkı maddeleri genel olarak kireç, kum ve mikadan oluşmaktadır. Kat. No. 15'de mika ve kum katkısı, Kat. No. 16 da ise kireç ve mika katkısı gözlemlenmiştir. Yine hamur ve astar renkleri kırmızı ve tonlarından oluşmaktadır (2.5 YR 5/6, 10R 6/6, 10 R 5/4, 10R 3/4). Benzer formlar Syedra dışında[79], Xanthos, Letoon[80], Kelenderis[81] ve Olba[82] yerleşimlerinde görülmektedir. Bu form için önerilen tarih MS 6. yüzyılın ortası ile MS 7. yüzyılın sonudur[83].

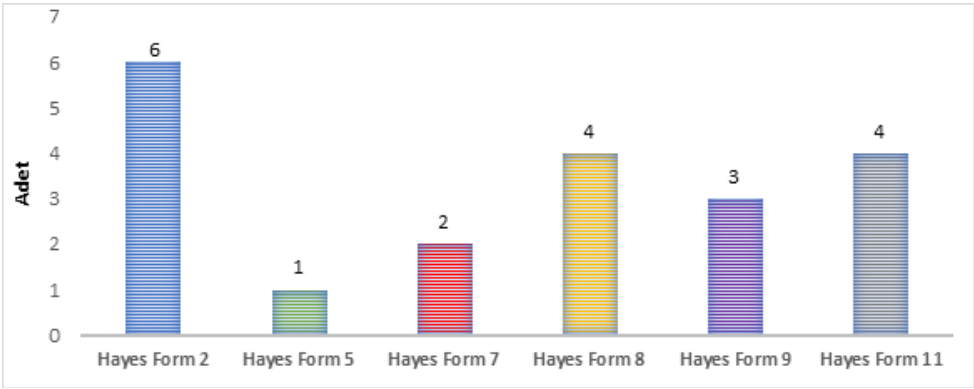
Hayes Form 11

Çalışmada bu forma ait dört adet seramik tespit edilmiştir (Kat. No. 17-20). Formun genel özelliği, dışa açılan ve üzerinde yivlerin olduğu bir gövdeye, düz ya da yuvarlatılan dudağa ve ince bir cidara sahip olmasıdır[84]. Form 11 örnekleri en sık rastlanan grubu oluşturmaktadır. Ağız kenarının hemen altında gövdeye tutturulmuş yatay kulplar görülebilmektedir[85]. Astar, çoğunlukla iç yüzü tümüyle kaplar ve dışta sadece ağız kenarına uygulanır[86]. Bu seramiklerin ağız çapları 26 cm ile 38 cm arasında değişmektedir. Katkı maddeleri genel olarak mika, kireç ve kumdan oluşmaktadır. Kat. No. 18'de sadece mika ve kireç katkısı, Kat. No. 19'da ise sadece kum ve mika katkısı gözlemlenmiştir. Hamur renkleri kırmızımsı sarı (5 YR 6/8) ile açık kırmızı (2,5 YR 6/8, 10 R 6/8) arasında değişmektedir. Astar renkleri ise açık kırmızı (10 R 6/8) ya da devetüyü/bej 10 YR 8/3) renkleri arasında değişiklik göstermektedir. Bu forma benzer örnekler ise Cyprus[87], Syedra[88] (Antalya), Parion[89] (Çanakkale), Anemurium[90] (Mersin), Andriake[91] (Antalya), Olympos[92] (Antalya) ve Nea Paphos[93] (Kıbrıs) yerleşimlerinde görülmektedir. Formun MS 5. yüzyıl ortasından MS. 7 yüzyıl sonuna kadar üretildiği düşünülmektedir[94].

79 Gerçeker 2020, 110.
80 Hayes 1972, 379.
81 Tekocak 2006, 64; Tekocak 2007, 19; Tekocak 2009, 135.
82 Aydın 2019, 126.
83 Hayes 1972, 380.
84 Ergürer 2012, 192.
85 Hayes 1972, 383.
86 Gerçeker 2020, 111.
87 Hayes 1972, 383.
88 Gerçeker 2020, 111.
89 Ergürer 2012, 192.
90 Williams 1989, fig. 45.
91 Öz 2020, 90-92.
92 Mirzanlı 2019, 134-135.
93 Meyza 2007, 72-74; Hayes 1991.
94 Gerçeker 2020, 111.

Değerlendirme ve Sonuç

Syedra Antik Kenti Geç Roma D seramikleri üzerine yapılan bu çalışma kapsamında, 20 adet seramik incelenmiştir. Kaliteli servis kaplarının ağırlıklı olduğu bu seramik gruplarında, kil oldukça nitelikli olup genellikle kireç ve mika katkılıdır. Söz konusu bu seramikler içeresinde Hayes Form 2 en yoğun grubu oluşturmaktadır (Şekil 1, Fig. 6, 1-6). Bu grubun kapları tabak formunda olup tümünün dış yüzeyleri rulet bezeme ile süslenmiştir. Kâse olarak nitelendirebilecek Form 5 ise oldukça az sayıda olup tek bir örnekle temsil edilmektedir. Aynı şekilde Form 7'yi oluşturan çanaklar da oldukça az sayıdadır. Bununla birlikte incelenen seramikler arasında ikinci yoğun grubu Form 8 ve 11'in oluşturduğu görülmektedir (Şekil 1. Fig. 7, 10-13). Form 8 tabak formunu oluştururken Form 11'in ise derin çanak formlarını içerdiği anlaşılmaktadır. Daha çok gündelik kullanıma yönelik işlev gördükleri açık olan bu kaplardan Form 11'in saklama amaçlı, diğer Form 2, 5, 7 ve 9'un ise servis amaçlı kullanım görmüş olabilecekleri açıktır.

Şekil 1. Hayes'in Geç Roma D Seramiği tipolojik sınıflandırılması

Diğer yandan kentin çalışma kapsamında değerlendirilen Geç Roma D seramiklerinin tamamen Kıbrıs üretimi olup olmadığını söylemek şu an için mümkün gözükmemektedir. Fakat son dönemde "Pamphylia Yüzey Araştırma Projesi" kapsamında gerçekleştirilen çalışmalarda, bölgede yüzeyde ele geçen çok sayıda Kıbrıs Geç Roma D taklidi seramiklerin varlığı Hierapolis, Perge ve Sagalassos'u içine alan bir Akdeniz *koine*sinin, bu seramiğin üretimini yapmış olabileceğini düşündürtmektedir[95]. Ancak Syedra'nın da söz konusu Akdeniz *koine*sine dâhil olup olmadığı sorusu şu an için belirsizliğini korumakla birlikte ilerleyen yıllarda kentin Geç Roma D seramikleri üzerine yapılacak kapsamlı bir araştırma ve analiz çalışmalarının bu sorunun yanıtını aydınlığa kavuşacağına inanmaktayız.

Kentin Geç Roma D seramiklerinin benzer örnekler ışığında yapılan karşılaştırmasında, kronolojik çerçevesinin MS 5-7 yy. aralığına ait olduğunu görülmektedir. Poblome ve Fırat'a göre bu tarih aralığı geçiş seramiği olarak adlandırmakta[96], Armstrong ise Form 9 gibi Geç Roma D formlarının geç dönem üretiminin, en geç MS 700'lerde durmuş olabileceğini ifade etmektedir[97]. Tüm bu veriler Syedra Geç Roma D seramiklerinin de geçiş seramiği özelliği taşıdığını ve MS 5-7. yüzyıl aralığına tarihlendirilmelerinin uygun olacağını göstermesi açısından önemlidir.

95 Jackson 2012, 95.

96 Poblome – Fırat 2011, 51-52

97 Armstrong 2009, 160-162.

Katalog

Kat. No	1	**K. Env. No**	ABD 63	**Buluntu Yeri**	Frigidarium
Figür	6	**Form**	Kâse	**Hamur Rengi**	2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı
Tip	Hayes Form 2	**Yükseklik**	4.6 cm	**Fırınlama**	İyi
Ağız Çapı	25 cm	**Kaide Çapı**	17 cm	**Tarih**	MS 5. yy- MS 6.yy
Astar Rengi	10 R 5/8 red	**Yüzey Kalitesi**	Tozsu		
Tanım	İç tanım; Çark izleri ve yoğun kalker tabakası vardır. Dış tanım; dışa çekik ağızlı gövdede iki sıra halinde çentik bezeme				
Benzerleri	Hayes 1972 Fig 80 2/1 ; Gerçeker 2020 Fig. 9; Fırat 1999, Kat. 177/48.				

Kat. No	2	**K. Env. No**	ABE 53	**Buluntu Yeri**	Frigidarium
Figür	6	**Form**	Kâse	**Hamur Rengi**	10 R 6/8 Açık Kırmızı
Tip	Hayes Form 2	**Yükseklik**	4.4 cm	**Fırınlama**	İyi
Ağız Çapı	22 cm	**Kaide Çapı**		**Tarih**	MS 5. yy- MS 6.yy
Astar Rengi	10 R 5/6 Red	**Yüzey Kalitesi**	Hafif Kaygan		
Tanım	İç tanım; Çark izleri ve az kalker tabakası vardır. Dış tanım; Dışa çekik ağızlı, ağızda iki sıra kanal oluşturmuş yiv, gövdede çizgi bezeme, yiv ve çark izleri				
Benzerleri	Hayes 1972 Fig. 80 2/2; Gerçeker 2020, Fig. 7; Fırat 1999, Kat. 181/49.				

Kat. No	3	**K. Env. No**	ABE 54	**Buluntu Yeri**	Frigidarium
Figür	6	**Form**	Kâse	**Hamur Rengi**	10 R 6/8 Açık Kırmızı
Tip	Hayes Form 2	**Yükseklik**	2.6 cm	**Fırınlama**	İyi
Ağız Çapı	23 cm	**Kaide Çapı**		**Tarih**	MS 5. yy- MS 6.yy
Astar Rengi	10 R 5/8 Red	**Yüzey Kalitesi**	Hafif Kaygan		
Tanım	İç tanım; çark izleri ve az kalker tabakası. Dış tanım; dışa çekik ağızlı ağızda derinleştirilmiş yiv gövdede rulet bezeme.				
Benzerleri	Hayes 1972, Fig. 80 2/9; Fırat 1999, Kat. 178/48.				

Kat. No	4	**K. Env. No**	ABD 86	**Buluntu Yeri**	Frigidarium
Figür	6	**Form**	Tabak	**Hamur Rengi**	Gley 1 4/N Koyu Gri
Tip	Hayes Form 2	**Yükseklik**	3.1 cm	**Fırınlama**	İyi
Ağız Çapı	10.5 cm	**Kaide Çapı**	5.3 cm	**Tarih**	MS 5. yy- MS 6.yy
Astar Rengi	--	**Yüzey Kalitesi**	Tozsu		
Tanım	İç tanım Hafif kalkerlidir ve çark izleri mevcuttur. Dış tanım; dudağın üstünde kanal oluşturulmuş yiv vardır. Yoğun kalker tabakası vardır. Kaidenin üst kısmında yukarıdan aşağıya doğru çentik bezeme vardır. Bezemenin altında ise keskinleştirilmiş yiv vardır ve halka kaidelidir.				
Benzerleri	Hayes 1972, Fig. 80 2/1; Gerçeker 2020, Fig. 7; Fırat 1999, Kat. 175/48.				

Kat. No	5	**K. Env. No**	ABE 60	**Buluntu Yeri**	Frigidarium
Figür	6	**Form**	Tabak	**Hamur Rengi**	2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı
Tip	Hayes Form 2	**Yükseklik**	4.9 cm	**Fırınlama**	İyi
Ağız Çapı	28 cm	**Kaide Çapı**		**Tarih**	MS 5. yy- MS 6.yy
Astar Rengi	10 R 5/6 Red	**Yüzey Kalitesi**	Tozsu		
Tanım	İç tanım; İçte yiv ve çark izleri, orta kalker tabakası. Dış tanım; yassılaştırılmış ağız dışa çekik, ağızda derinleştirilmiş yiv iki sıra halinde, gövdede rulet bezeme, az kalker tabakası ve çark izleri.				
Benzerleri	Hayes 1972,Fig. 80 2/1; Gerçeker 2020 Fig7.				

Kat. No	6	**K. Env. No**	ABE 71	**Buluntu Yeri**	Frigidarium
Figür	6	**Form**	Kâse	**Hamur Rengi**	2.5 YR 7/6 Açık Kırmızı
Tip	Hayes Form 2	**Yükseklik**	2 cm	**Fırınlama**	İyi
Ağız Çapı		**Kaide Çapı**	7 cm	**Tarih**	MS 5. yy- MS 6.yy
Astar Rengi	10 R 5/6Red	**Yüzey Kalitesi**	Hafif Kaygan		
Tanım	İç tanım; çark izleri. Dış tanım; yiv ve çark izleri, rulet bezeme gövdededir.				
Benzerleri	Hayes 1972, Fig. 80 2/1; Meyza, 2007 s.191, plate:6 P29; Fırat 1999, Kat. 200/53.				

Kat. No	7	K. Env. No	ABD 92	Buluntu Yeri	Frigidarium
Figür	6	Form	Kâse	Hamur Rengi	10 R 5/8 Red
Tip	Hayes Form 5	Yükseklik	2.6 cm	Fırınlama	İyi
Ağız Çapı	15 cm	Kaide Çapı		Tarih	MS 6. yy ortaları
Astar Rengi	10 R 4/8 Red	Yüzey Kalitesi	Tozsu		
Tanım	İç tanım; Orta kalker tabakası vardır. Dış tanım; dışa çekik ağızlı olup yiv izleri ve orta kalker tabakasına sahiptir.				
Benzerleri	Hayes 1972, Fig. 81 5/2.				

Kat. No	8	K. Env. No	ABD 65	Buluntu Yeri	Frigidarium
Figür	6	Form	Çanak	Hamur Rengi	2.5 YR 6/8 Light Red
Tip	Hayes Form 7	Yükseklik	4.6 cm	Fırınlama	İyi
Ağız Çapı	40 cm	Kaide Çapı		Tarih	MS 6. yy – MS 7. yy
Astar Rengi	10 R 4/6 Red	Yüzey Kalitesi	Tozsu		
Tanım	İç tanım; Çark izleri ve orta kalker tabakası vardır. Dış tanım; Yassılaştırılmış ağız, ağızın üzerinde iki sıra halinde kanal oluşturulmuş yiv vardır. Orta kalker tabakası mevcuttur.				
Benzerleri	Hayes 1991, Fig. LXXII/11- 16; Meyza, 2007, plate- 5 H7/4; Fırat, 1999, Lev. 66/266.				

Kat. No	9	K. Env. No	ABD 89	Buluntu Yeri	Frigidarium
Figür	6	Form	Çanak	Hamur Rengi	2.5 YR 6/8 Light Red
Tip	Hayes Form 7	Yükseklik	6.1 cm	Fırınlama	İyi
Ağız Çapı	45 cm	Kaide Çapı		Tarih	MS 6. yy – MS 7. yy
Astar Rengi	2.5 YR 6/8 Light Red	Yüzey Kalitesi	Kaygan		
Tanım	İç tanım; Çark izleri mevcuttur. Dış tanım; dışa çekik ağız ağız üzerinde yiv ve çark izleri vardır.				
Benzerleri	Hayes 1972, Fig. 81 7/1; Meyza 2007, plate-5 H7/2.				

Kat. No	10	K. Env. No	ABD 83	Buluntu Yeri	Frigidarium
Figür	7	Form	Kâse	Hamur Rengi	2.5 YR 7/8 Light Red
Tip	Hayes Form 8	Yükseklik	4.3 cm	Fırınlama	İyi
Ağız Çapı	29 cm	Kaide Çapı		Tarih	MS 6. yüzyıl sonu – MS 7. yüzyıl başı
Astar Rengi	10 R6/6 Light Red	Yüzey Kalitesi	Tozsu		
Tanım	İç tanım; Kalkerli bir tabakası var, Yiv bulunmaktadır. Dış tanım; dışa doğru yassılaştırılmış dudak, içe göre daha yoğun kalker tabakası vardır. Dudağın üzerinde yiv vardır.				
Benzerleri	Hayes 1972, Fig. 81 8/2; Gerçeker 2020, Fig.8; Williams 1989, fig. 14/188; Tekocak 2006, Lev. 21/134.				

Kat. No	11	K. Env. No	ABD 84	Buluntu Yeri	Frigidarium
Figür	7	Form	Kâse	Hamur Rengi	2.5 YR 6/8 Light Red
Tip	Hayes Form 8	Yükseklik	2.1 cm	Fırınlama	İyi
Ağız Çapı	22 cm	Kaide Çapı		Tarih	MS 6. yy sonu – MS 7. yy başı
Astar Rengi	--	Yüzey Kalitesi	Hafif Kaygan		
Tanım	İç tanım; Hafif kalkerli ve çark izleri vardır. Dış tanım; Dışa çekik ağzı vardır. Dudağın dışa dönük kısmının ucunda küçük çentikler vardır. Dudaktan boyuna geçiş kısmında çentik bezemesi vardır. Boyunda ise yukarıdan aşağıya çentik bezeme vardır.				
Benzerleri	Hayes 1972, Fig. 81 8/1 , Gerçeker 2020, Fig. 8.				

Kat. No	12	K. Env. No	ABD 85	Buluntu Yeri	Frigidarium
Figür	7	Form	Kâse	Hamur Rengi	2.5 YR 6/8 Light Red
Tip	Hayes Form 8	Yükseklik	2.2 cm	Fırınlama	İyi
Ağız Çapı	10 cm	Kaide Çapı		Tarih	MS 6. yy sonu – MS 7. yy başı
Astar Rengi	10 R5/6 Red	Yüzey Kalitesi	Tozsu		
Tanım	İç tanım; Az çark izleri mevcuttur. Dış tanım; Dışa çekik keskin ağızlı, dudak ve boyun arasında keskin bir yiv vardır.				
Benzerleri	Hayes 1972, Fig. 81 8/1 ; Gerçeker 2020 Fig 8.; Aydın 2019, Kat.60/30.				

Kat. No	13	K. Env. No	ABD 94	Buluntu Yeri	Frigidarium
Figür	7	Form	Kâse	Hamur Rengi	2.5 YR 6/8 Light Red
Tip	Hayes Form 8	Yükseklik	4.2 cm	Fırınlama	İyi
Ağız Çapı	25 cm	Kaide Çapı		Tarih	MS 6. yy sonu – MS 7. yy başı
Astar Rengi	2.5 YR 5/6 Red	Yüzey Kalitesi	Tozsu		
Tanım	İç tanım; çark izleri vardır. Dış tanım; Yassılaştırılmış dışa doğru dudak, yiv ve çark izleri vardır.				
Benzerleri	Hayes 1972, Fig. 81, 8/1 ; Gerçeker 2020, Fig. 8; Williams 1989, Fig. 14/188; Tekocak 2006, Lev. 21/134; Aydın 2019, Kat.60/30.				

Kat. No	14	K. Env. No	ABE 51	Buluntu Yeri	Frigidarium
Figür	7	Form	Tabak	Hamur Rengi	2.5 YR 6/6 Light Red
Tip	Hayes Form 9	Yükseklik	4.5 cm	Fırınlama	İyi
Ağız Çapı	22 cm	Kaide Çapı		Tarih	MS 5. yy- MS 6.yy
Astar Rengi	10 R 4/3 Weak Red	Yüzey Kalitesi	Tozsu		
Tanım	İç tanım; Yiv ve çark izleri, orta kalker tabakası Dış tanım; Dışa çekik ağızlı, ağızdan gövdeye geçişte yiv, gövdede çentik bezeme, orta kalker tabakası.				
Benzerleri	Hayes 1972 Fig. 80 2/10; Gerçeker 2020 Fig. 7; Fırat 1999, Kat. 200/53.				

Kat. No	15	K. Env. No	ABE 52	Buluntu Yeri	Frigidarium
Figür	7	Form	Tabak	Hamur Rengi	2.5 YR 5/6 Red
Tip	Hayes Form 9a	Yükseklik	3.8 cm	Fırınlama	İyi
Ağız Çapı	23 cm	Kaide Çapı		Tarih	MS 5. yy – MS 6.yy
Astar Rengi	10 R 5/4 Weak Red	Yüzey Kalitesi	Tozsu		
Tanım	İç tanım; Çark izleri ve az kalker tabakası vardır. Dış tanım; Dışa çekik ağızlı, ağızdan gövdeye geçişte çentik bezeme ve az kalker tabakası.				
Benzerleri	Hayes 1972 Fig. 81, 9/1; Gerçeker 2020 Fig. 7; Tekocak 2006, Lev. 22: 137; Aydın 2019 Kat. 66/33.				

Kat. No	16	K. Env. No	ABE 48	Buluntu Yeri	Frigidarium
Figür	7	Form	Tabak	Hamur Rengi	10 R 6/6 Light Red
Tip	Hayes Form 9a	Yükseklik	3.4 cm	Fırınlama	İyi
Ağız Çapı	26 cm	Kaide Çapı		Tarih	MS 5. yy – MS 6.yy
Astar Rengi	10 R 3/4 Dusky Red	Yüzey Kalitesi	Tozsu		
Tanım	İç tanım; Yiv ve çark izleri, az kalker tabakası vardır. Dış tanım; Dışa doğru yuvarlatılmış ağız dışa çekik, ağızdan gövdeye geçişte keskinleştirilmiş yiv, gövdede çentik bezeme, yiv izleri ve kalker tabakası.				
Benzerleri	Hayes 1972 Fig. 81, 9/1; Gerçeker 2020 Fig. 9; Tekocak 2006, Lev. 23: 144; Aydın 2019, Kat. 68, Lev. 34.				

Kat. No	17	K. Env. No	ABE 50	Buluntu Yeri	Frigidarium
Figür	7	Form	Çanak	Hamur Rengi	5 YR 6/8 Reddish Yellow
Tip	Form 11	Yükseklik	7 cm	Fırınlama	İyi
Ağız Çapı	34 cm	Kaide Çapı		Tarih	MS 5.yy ortası – MS 7. yy sonu
Astar Rengi	10 R 5/6 Red	Yüzey Kalitesi	Tozsu		
Tanım	İç tanım; Yiv izleri yoğun kalker tabakası. Dış tanım; Kalınlaştırılmış basit ağız kenarlı, ağızdan gövdeye oluşturulmuş yiv, orta kalker tabakası.				
Benzerleri	Hayes 1972, Fig. 83, 11/2; Ergürer 2012, Kat 417 Lev. 171-172.				

Kat. No	18	K. Env. No	ABD 59	Buluntu Yeri	Frigidarium
Figür	7	Form	Çanak	Hamur Rengi	10 R 6/8 Light Red
Tip	Hayes Form 11	Yükseklik	3.3 cm	Fırınlama	İyi
Ağız Çapı	26 cm	Kaide Çapı		Tarih	MS 5.yy ortası – MS 7. yy sonu
Astar Rengi	10 R 4/4 Weak Red	Yüzey Kalitesi	Tozsu		
Tanım	İç tanım; Yiv ve çark izleri ve az kalker tabakası vardır. Dış tanım; Yassılaştırılmış ağız, ağızdan gövdeye geçişte yiv vardır. Gövdede damla bezemeler mevcuttur.				
Benzerleri	Hayes 1972 Fig. 83, 11/1; Williams 1989, Fig. 45/476.				

Kat. No	19	K. Env. No	ABD 57	Buluntu Yeri	Frigidarium
Figür	7	Form	Çanak	Hamur Rengi	2,5 YR 6/8 Light Red
Tip	Hayes Form 11	Yükseklik	7.2 cm	Fırınlama	İyi
Ağız Çapı	35 cm	Kaide Çapı		Tarih	MS 5.yy ortası – MS 7. yy sonu
Astar Rengi	10 R 6/8 Light Red	Yüzey Kalitesi	Tozsu		
Tanım	İç tanım; Çark izleri ve az kalker tabakası vardır. Dış tanım; Dışa kalınlaştırılmış ağız, ağızdan gövdeye geçişte basamak halinde oluşturulmuş yiv ve az kalker tabakası vardır.				
Benzerleri	Hayes 1972, Fig. 83,11/1; Öz 2020, Kat. 194 Lev. 29/4; Mirzanlı, 2019, Lev. 18/ 212; Kısa 2009, Kat. 59; Meyza, 2007, H11B; Gerçeker, 2020 Fig. 10/2.				

Kat. No	20	K. Env. No	ABD 58	Buluntu Yeri	Frigidarium
Figür	7	Form	Çanak	Hamur Rengi	2.5 YR 6/8 Light Red
Tip	Hayes Form 11	Yükseklik	6.5 cm	Fırınlama	İyi
Ağız Çapı	38 cm	Kaide Çapı		Tarih	MS 5.yy ortası – MS 7. yy sonu
Astar Rengi	10 YR 8/3 Very Pale Brown	Yüzey Kalitesi	Tozsu		
Tanım	İç tanım; Kazımayla yapılmış çizgiler ve az kalker tabakası vardır. Dış tanım; dışa çekik kalınlaştırılmış ağız, ağız üzerinde derinleştirilmiş yiv, az kalker tabakası ve çark izleri vardır.				
Benzerleri	Hayes 1972, Fig. 83, 1/2; Gerçeker 2020. Fig10/4.				

Yazar Katkıları/Author Contributions

Çalışmanın Tasarlanması/Planning of the Study	Yazar/Author-1 (50%) - Yazar/Author-2 (50%)
Veri Toplanması/Collecting Data	Yazar/Author-1 (50%) - Yazar/Author-2 (50%)
Veri Analizi/Data Analysis	Yazar/Author-1 (50%) - Yazar/Author-2 (50%)
Makalenin Yazımı/Writing the Article	Yazar/Author-1 (50%) - Yazar/Author-2 (50%)
Makale Gönderimi ve Revizyonu/Submission of the Article and Revisions	Yazar/Author-1 (50%) - Yazar/Author-2 (50%)

Çıkar çatışması beyan edilmemiştir./The Author(s) declare(s) that there is no conflict of interest.

Değerlendirme

Bu makale en az iki hakem tarafından çift taraflı kör hakemlik modeliyle incelendi. Benzerlik taraması yapılarak intihal içermediği teyit edildi.

Etik Beyan

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Etik Bildirim

hoyuk@ttk.gov.tr

Yapay Zeka Kullanımı

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde yapay zekâ tabanlı herhangi bir araç veya uygulama kullanılmamıştır. Çalışmanın tüm içeriği, yazarlar tarafından bilimsel araştırma yöntemleri ve akademik etik ilkelere uygun şekilde üretilmiştir.

Lisans

Bu makale Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisans (CC BY-NC) ile lisanslanmıştır.

Review

This article has been reviewed by at least two reviewers using a double blind peer review model. A similarity check was performed to confirm that it was free of plagiarism.

Ethical Statement

It is declared that scientific and ethical principles were complied with during the preparation of this study and all the works referred are mentioned in the bibliography.

Complaints

hoyuk@ttk.gov.tr

Use of Artificial Intelligence

No artificial intelligence-based tools or applications were used in the preparation of this study. The entire content of the manuscript was produced by the authors in accordance with scientific research methods and academic ethical principles.

License

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC).

KAYNAKLAR

Adıbelli 2006

Adıbelli, I. A., *Tarsus Geç Roma Seramiği*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Anabilim Dalı), Ankara.

Armstrong 2009

Armstrong, P., "Trade in the east Mediterranean in the eighth century", ed. M. M. Mango, *Byzantine Trade, 4th–12th Centuries: The Archaeology of Local, Regional and International Exchange*, Oxford, 157–178.

Arslan – Tüner Önen 2011

Arslan, M.–Tüner Önen N., "Akdeniz'in Korsan Yuvaları: Kilikia, Pamphylia, Lykia ve Ionia Bölgelerindeki Korykoslar", *Adalya* XIV, 189-190.

Aydın 2019

Aydın, S., *Olba Geç Roma Dönemi Seramik Buluntuları*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), Ankara.

Baldoni – Franco 1995

Baldoni, D. – Franco, C., "'Unguentaria' tardo-antichi da Iasos di Caria", *Rivista di Archeologia* XIX, 121-128.

Bean – Mitford 1962

Bean, G. E. – Mitford, T. B., "Sites Old and New in Rough Cilicia", *AnatSt* 12, 185-217.

Bean – Mitford 1965

Bean, G. E. – Mitford, T. B., *Journeys in Rough Cilicia in (1962) and (1963)*, Österreichische Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-Historische Klasse Denkschriften 85, Vienna.

Can 2016

Can, B., "Syedra 2015 (Birinci Sezon) Yüzey Araştırmaları", *ANMED* 14, 1-5.

Can vd. 2017

Can, B. – Çakır, A. – Cannon, B. – Murphy, D. – Kızılarslanoğlu, H. A., "Surveys at Syedra (Second Season) 2016/Syedra 2016 (İkinci Sezon) Yüzey Araştırmaları", *ANMED* 15, 242-250.

Cottica 1999

Cottica, D., "Ceramiche Bizantine Dipinte ed Unguentari Tardo Antichi dalla 'Casa dei capitelli ionici'a Hierapolis", *Rivista di Archeologia* XXII, 81-91.

Demirtaş 2013

Demirtaş, N., *Sikkelerin Işığında Lykia, Pamphylia, Pisidia ve Kilikia'da Hermes*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), İstanbul.

Ergürer 2012

Ergürer, H. E., *Parion Roma Dönemi Seramikleri*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), Erzurum.

Ergürer 2024

Ergürer, H., "Syedra Antik Kenti'nde Demir Çağı'nın Varlığına İşaret Eden Seramik Bulgular", ed. H. E. Ergürer – S. Türkmen – H. Ergürer, *Syedra I, İsmail Karamut'a Armağan Kitabı*, Ankara, 53-57.

Ergürer–Ergürer 2023

Ergürer, H. E. – Ergürer, H., *Alanya Kadim Medeniyetler Kalesi*, ed. Orhan Karaoğlu, Vakıfbank Kültür Yayınları, İstanbul, 41-53.

Erhan 2014

Erhan, F., *Antik Çağ Kilikia Sikkelerinde Dinsel Tasvirler*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), İstanbul.

Fırat 1999

Fırat, N., *Perge Konut Alanı Keramiği*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), İstanbul.

Gerçeker 2020

Gerçeker, G. S., "2019 Yılı Syedra-Büyük Hamam Kazı Çalışmalarında Bulunan Geç Roma D Seramikleri", *Seramik Araştırmaları Dergisi* 2, 103-135.

Güzel 2018

Güzel, S., *Syedra Tarihi ve Sikkeleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), İstanbul.

Hayes 1972

Hayes, J. W., *Late Roman Pottery*, The British School at Rome, London.

Heberdey-Wilhelm 1896

Heberdey, R. – Wilhelm, A., *Reisen in Kilikien*, Wien.

Hüber 1993

Hüber, G., "Syedra", *Anzeiger 129. Jahrgang 1992*, Österreichische Akademie der Wissenschaften Philosophisch Historische Klasse, Wien.

Jackson vd. 2012

Jackson, M. – Zelle, M., – Vandeput, L., – Köse, V., "Primary evidence for Late Roman D Ware production in southern Asia Minor: a challenge to 'Cypriot Red Slip Ware'", *Anatolian Studies* 62, 2012, 89-114.

Karamut 1997

Karamut, İ., "1995 Yılı Syedra Antik Kenti Çevre Düzenleme ve Kurtarma Kazısı Çalışmaları", *VII. Müze Kurtarma Kazıları Semineri (8-10 Nisan 1996, Kuşadası)*, 49-56.

Kısa 2009

Kısa, A., *Alanya-Kadıpaşa Roma Dönemi Sigillata ve Kırmızı Astarlı Seramikleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), Antalya.

Meyza 2007

Meyza, H., *Nea Paphos V, Cypriot Red Slip Ware, Studies On a Late Roman Levantine Fine Ware*, 17-21.

Mirzanlı 2019

Mirzanlı, F., *Olympos Piskoposluk Sarayında Bulunan Erken Bizans Seramikleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Ana Bilim Dalı), Denizli.

Öz 2020

Öz, C., *Myra ve Andriake Geç Roma Dönemi Seramik*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), Antalya.

Poblome-Fırat 2011

Poblome, J. – Fırat, N., "Late Roman D. A matter of open(ing) or closed horizons?", ed. M. A. Cau, P. Reynolds, M. Bonifay, *Late Roman Fine Wares: Solving problems of Typology and Chronology. A review of the evidence, debate and new contexts, LRFW* 1, Roman and Late Antique Mediterranean Pottery 1, BAR International Series, Oxford, 49-55.

Tekocak 2006

Tekocak, M., *Kelenderis Roma Çağı Seramiği*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü), Konya.

Tekocak 2007

Tekocak, M., "Kelenderis Aşağı Şehir Sondajında Bulunan Kıbrıs Kırmızı Astarlı (Geç Roma D) Kapları", *İDOL, Arkeologlar Derneği Dergisi* 33, 2007, 16-25.

Tekocak 2009

Tekocak, M., "African and Cypriot Red Slip Wares From Kelenderis", *Proceedings of the XII Symposium on Mediterranean Archaeology (Eastern Mediterranean University, Famagusta, North Cyprus, 5-8 March 2008 / SOMA 2008)*, BAR-IS 1909, 132-142.

Tülek 2005

Tülek, F., *Late Roman and Early Byzantine floor Mosaics in Cilicia*, (Unpublished PhD Thesis, University of Illinois), Urbana-Champaign.

Tülek 2011

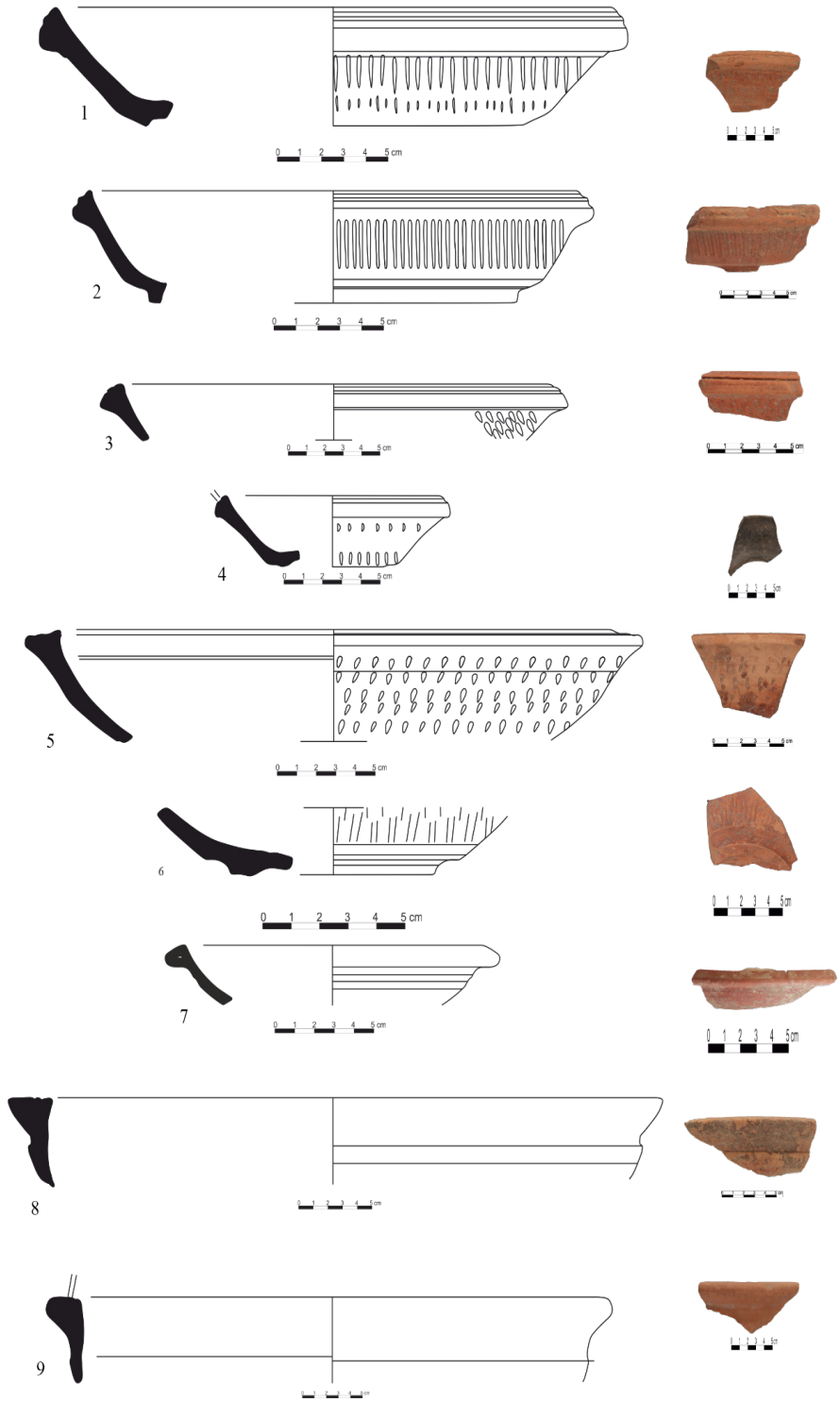
Tülek, F., "Lore of late antique culture in Cilicia: the Syedra mosaics", ed. V. H. Correia, *O Mosaico Romano Nos Centros e nas Periferias: originalidades, influências e identidades (Actas do X colóquio internacional da Associação Internacional para o Estudo do Mosaico Antigo - AIEMA)*, Conimbriga, 637-644.

Waagé 1948

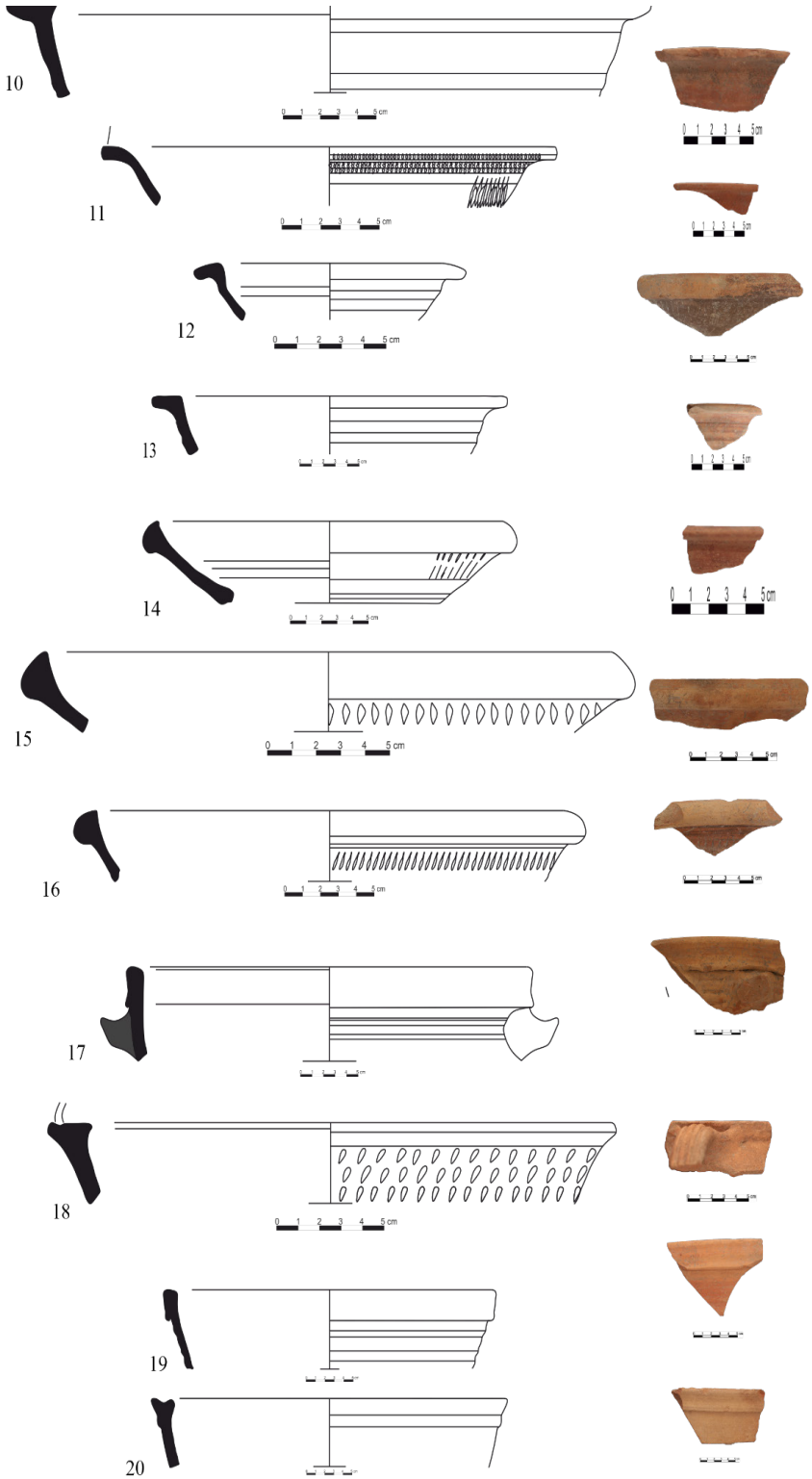
Waagé, F. O., "Hellenistic and Roman Tableware of North Syria", ed. F. O. Waagé, *Antioch-on-the-Orontes IV, Part 1: Ceramics and Islamic Coins*, Princeton, 1-60.

Williams 1989

Williams, C., *Anemurium: The Roman and Early Byzantine Pottery*, Pontifical Institute Mediaeval Studies.

Figür 6. Hayes Form 2 (1-6), Hayes Form 5 (7), Hayes Form 7 (8-9).

Figür 7. Hayes Form 8 (10-13), Hayes Form 9 (14-16), Hayes Form 11 (17-20).